

**2018 Rhif (Cy. )**

**PLANT A PHOBL IFANC,  
CYMRU**

**Rheoliadau Gwarcheidiaeth  
Arbennig (Cymru) (Diwygio) 2018**

**NODYN ESBONIADOL**

*(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)*

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig (Cymru) 2005 ("Rheoliadau 2005").

Y prif newidiadau yw—

(1) diwygiadau i'r Atodlen sy'n rhestru'r materion y mae rhaid i'r awdurdod lleol ymdrin â hwy yn ei adroddiad ar gyfer y llys at ddibenion adran 14A(8)(b) o Ddeddf Plant 1989;

(2) darpariaeth o dan adran 14F (gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig) i ragnodi amgylchiadau y mae adran 14F yn gymwys odanynt i awdurdod lleol mewn cysylltiad â phersonau sydd y tu allan i ardal yr awdurdod lleol hwnnw;

(3) darpariaeth i'r awdurdod lleol sy'n darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig i bersonau sydd y tu allan i ardal ei awdurdod lleol—

- (a) adolygu'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig a ddarperir i'r person hwnnw;
- (b) hysbysu'r awdurdod lleol y mae'r person hwnnw yn byw ynddo am unrhyw angen parhaus am wasanaethau cymorth; ac
- (c) atgyfeirio'r person hwnnw i wasanaethau lleol perthnasol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

**2018 Rhif (Cy. )**

**PLANT A PHOBL IFANC,  
CYMRU**

**Rheoliadau Gwarcheidiaeth  
Arbennig (Cymru) (Diwygio) 2018**

*Gwnaed* \*\*\*  
*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol* \*\*\*  
*Cymru* \*\*\*  
*Yn dod i rym* \*\*\*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 14A(8)(b), 14F a 104(4) o Ddeddf Plant 1989(1) yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

**Enwi, cychwyn, cymhwyso a dehongli**

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig (Cymru) (Diwygio) 2018 a deuant i rym ar 2 Gorffennaf 2018.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(3) Yn y Rheoliadau hyn, ystyr "Rheoliadau 2005" ("the 2005 Regulations") yw Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig (Cymru) 2005(2).

2. Nid yw rheoliad 4 yn gymwys pan fo, cyn 2 Gorffennaf 2018—

- (a) unigolyn wedi rhoi i'r awdurdod lleol priodol hysbysiad ysgrifenedig o'i fwriad i wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn unol ag adran 14A(7) o Ddeddf Plant 1989, neu

---

(1) 1989 p. 41. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan baragraff 1 o Atodlen 1 i Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672). Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru gan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32).

(2) O.S. 2005/1513 (Cy. 117).

- (b) llys wedi gofyn i awdurdod lleol gynnal ymchwiliad a llunio adroddiad yn unol ag adran 14A(9) o Ddeddf Plant 1989.

### **Diwygiadau i Reoliadau 2005**

3. Mae Rheoliadau 2005 wedi eu diwygio yn unol â'r darpariaethau a ganlyn.

### **Adroddiadau**

4.—(1) Mae'r Atodlen i Reoliadau 2005 (adroddiadau – materion a ragnodwyd at ddibenion adran 14A(8)(b) o'r Ddeddf) wedi ei diwygio fel a ganlyn.

(2) Ym mharagraff 2 o'r Atodlen (materion o ran y plentyn)—

- (a) yn is-baragraff (a) ar ôl “cartref” mewnosoder “(gan gynnwys ardal awdurdod lleol)”;
- (b) yn is-baragraff (b) yn lle “a statws mewnfudo” rhodder “(a statws mewnfudo pan fo'n briodol)”;
- (c) yn is-baragraff (c) cyn “disgrifiad corfforol” mewnosoder “ffotograff a”;
- (d) yn is-baragraff (ch) hepgorer “ac adroddiad ar iechyd y plentyn”;
- (e) yn is-baragraff (d) ar ôl “cred grefyddol” mewnosoder “(gan gynnwys manylion bedydd, confyrmasiwn (bedydd esgob) neu seremonïau cyfatebol)”;
- (f) yn lle is-baragraff (dd) rhodder—
  - “(dd) manylion unrhyw orchymyn a wnaed gan lys mewn cysylltiad â'r plentyn o dan y Ddeddf gan gynnwys—
    - (i) enw'r llys;
    - (ii) y gorchymyn a wnaed; a
    - (iii) y dyddiad y gwnaed y gorchymyn;
- (g) yn is-baragraff (e) yn lle “ag aelodau teulu'r plentyn” rhodder “â pherthnasau'r plentyn ac unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol”;
- (h) ar ôl is-baragraff (e) mewnosoder—
  - “(ea) unrhyw niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef;
  - (eb) unrhyw risg o niwed yn y dyfodol i'r plentyn a berir gan rieni'r plentyn, ei berthnasau neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol;”;
- (i) ar ôl is-baragraff (f) mewnosoder—

“(fa) a yw’r plentyn yn derbyn gofal neu wedi derbyn gofal gan awdurdod lleol neu a yw llety yn cael ei ddarparu iddo neu wedi cael ei ddarparu iddo gan sefydliad gwirfoddol, a manylion (gan gynnwys dyddiadau) unrhyw leoliadau gan yr awdurdod neu’r sefydliad;

(fb) a yw’r darpar warcheidwad arbennig yn rhiant maeth awdurdod lleol i’r plentyn;”;

(j) yn lle is-baragraff (ff) rhodder—

“(ff) cyraeddiadau addysgol y plentyn ac a yw’r plentyn yn ddarostyngedig i ddatganiad anghenion addysgol arbennig o dan Ddeddf Addysg 1996(1);”;

(k) yn lle is-baragraff (g) rhodder—

“(g) asesiad o ddymuniadau a theimladau’r plentyn (gan roi sylw i oedran a dealltwriaeth y plentyn) ynghylch—

(i) gwarcheidiaeth arbennig;

(ii) ei fagwraeth grefyddol a diwylliannol; a

(iii) cyswllt â’i berthnasau ac ag unrhyw berson arall y mae’r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol;”;

(l) ar ôl is-baragraff (g) mewnosoder—

“(ng) y dyddiad yr aseswyd dymuniadau a theimladau’r plentyn ddiweddar;

(h) disgrifiad o bersonoliaeth y plentyn, ei ddatblygiad cymdeithasol a’i ddatblygiad emosiynol ac ymddygiadol ac unrhyw anghenion cysylltiedig ar hyn o bryd neu unrhyw anghenion tebygol yn y dyfodol;

(i) manylion am ddiddordebau’r plentyn, ei hoff bethau a’i gas bethau;

(j) hanes iechyd a disgrifiad o gyflwr iechyd y plentyn, gan gynnwys unrhyw driniaeth y mae’r plentyn yn ei chael; a

(l) enwau, cyfeiriadau a’r mathau o feithrinfeydd neu ysgolion a fynychwyd, gyda dyddiadau mynychu.”

(3) Ym mharagraff 3 o’r Atodlen (materion o ran teulu’r plentyn)—

(a) yn is-baragraff (a) yn lle “rhieni’r plentyn” rhodder “(a’r dyddiad y cadarnhawyd ei

---

(1) 1996 p. 56.

- gyfeiriad ddiwethaf) pob un o rieni'r plentyn”;
- (b) yn is-baragraff (b) yn lle “a statws mewnfudo” rhodder “(a statws mewnfudo pan fo’n briodol)”;
- (c) ar ôl is-baragraff (b) mewnosoder—
- “(ba) a oedd rhieni'r plentyn yn briod â'i gilydd ar adeg geni'r plentyn neu a briodasant wedi hynny ac a ydynt wedi ysgaru neu wedi gwahanu;”;
- (d) yn is-baragraff (ch) cyn “a oes” mewnosoder “pan na fo rhieni'r plentyn yn briod,” ac ar ôl “am y plentyn” mewnosoder “ac, os felly, sut y'i caffaelwyd”;
- (e) ar ôl is-baragraff (d) mewnosoder—
- “(da) os na wyddys pwy yw'r naill riant neu'r llall na ble y mae, yr wybodaeth am y rhiant sydd wedi ei chanfod a chan bwy y cafwyd yr wybodaeth, a'r camau sydd wedi eu cymryd i gadarnhau mamolaeth neu dadolaeth yn ôl y digwydd;
- (db) y berthynas a fu a'r berthynas bresennol rhwng rhieni'r plentyn â'i gilydd;”;
- (f) yn is-baragraff (dd) cyn “disgrifiad” rhodder “ffotograff, os oes un ar gael, a”;
- (g) ar ôl is-baragraff (dd) mewnosoder—
- “(dda) pan fo ar gael, hanes iechyd pob un o'r rhieni, gan gynnwys manylion unrhyw salwch corfforol neu salwch meddwl difrifol, unrhyw glefyd neu anhwylder etifeddol neu anabledd;”;
- (h) ar ôl is-baragraff (f) mewnosoder—
- “(fa) personoliaeth a diddordebau'r rhieni;”;
- (i) yn lle is-baragraff (g) rhodder—
- “(g) barn, dymuniadau a theimladau rhieni'r plentyn o ran—
- (i) y cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig o ran y plentyn;
- (ii) magwraeth grefyddol a diwylliannol y plentyn; a
- (iii) cyswllt â'r plentyn;”;
- (j) ar ôl is-baragraff (g) mewnosoder—
- “(ga) o ran pob un o frodyr a chwiorydd y plentyn sydd o dan 18 oed—
- (i) y person y mae'r brawd neu'r chwaer yn byw gydag ef;

- (ii) a yw'r brawd neu'r chwaer yn derbyn gofal gan awdurdod lleol neu a yw llety yn cael ei ddarparu iddo neu iddi gan sefydliad gwirfoddol; a
- (iii) manylion unrhyw orchymyn llys a wnaed o ran y brawd neu'r chwaer o dan y Ddeddf gan gynnwys enw'r llys, y gorchymyn a wnaed a'r dyddiad y gwnaed y gorchymyn; ac".

(4) Ym mharagraff 4 (materion mewn perthynas â'r darpar warcheidwad arbennig neu, pan fydd dau berson neu fwy yn ddarpar warcheidwaid arbennig ar y cyd, pob un ohonynt)—

- (a) yn is-baragraff (a) ar ôl "cartref" mewnosoder "(gan gynnwys ardal awdurdod lleol)";
- (b) yn is-baragraff (b) yn lle "a statws mewnfudo" rhodder "(a statws mewnfudo pan fo'n briodol)";
- (c) yn is-baragraff (ch) cyn "disgrifiad" mewnosoder "ffotograff a";
- (d) ar ôl is-baragraff (d) mewnosoder—
  - "(da) os yw'r darpar warcheidwad arbennig yn aelod o gwpl ac yn gwneud cais ar ei ben ei hun am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig, y rhesymau dros hyn;
  - (db) manylion unrhyw briodas, partneriaeth sifil neu berthynas arwyddocaol flaenorol;"
- (e) ar ôl is-baragraff (dd) mewnosoder—
  - "(dda) a yw'r darpar warcheidwad arbennig yn berthynas i'r plentyn;
  - (ddb) asesiad o berthynas y darpar warcheidwad arbennig ar hyn o bryd ac yn y gorffennol â'r plentyn a rhieni'r plentyn;"
- (f) yn is-baragraff (f) ar ôl "arbennig" mewnosoder "gan gynnwys manylion unrhyw salwch corfforol neu salwch meddwl difrifol, unrhyw glefyd neu anhwylder etifeddol neu anabled";
- (g) yn is-baragraff (ff) ar ôl "gartref" mewnosoder "a chymdogaeth" ac ar ôl "incwm" mewnosoder "a gwariant";
- (h) yn is-baragraff (h) ar ôl "arbennig" mewnosoder "ac i ba raddau y mae'n deall natur ac effaith gwarcheidiaeth arbennig ac a yw'r darpar warcheidwad arbennig wedi trafod gwarcheidiaeth arbennig â'r plentyn";
- (i) yn lle is-baragraff (i) rhodder—

“(i) asesiad o gynneddf y darpar warcheidwad arbennig i fod yn rhiant, gan gynnwys—

(i) ei ddealltwriaeth o anghenion presennol y plentyn a'i anghenion tebygol yn y dyfodol a'i allu i ddiwallu'r anghenion hynny, yn benodol, unrhyw anghenion a all fod gan y plentyn sy'n codi o niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef;

(ii) ei ddealltwriaeth o unrhyw risg bresennol o niwed i'r plentyn neu unrhyw risg o niwed i'r plentyn yn y dyfodol a berir gan rieni'r plentyn, ei berthnasau neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol, yn benodol o ran cyswllt rhwng unrhyw berson o'r fath a'r plentyn, a'i allu i amddiffyn y plentyn rhag unrhyw risg o'r fath;

(iii) ei allu, ei addasrwydd a'i ymrwymiad i fagu'r plentyn hyd nes iddo gyrraedd deunaw oed; a

(iv) ei ddealltwriaeth o rôl gwarcheidwad arbennig a'i heffaith debygol ar ei fywyd;

(ib) manylion unrhyw aelodau eraill o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig a manylion unrhyw blant y darpar warcheidwad arbennig hyd yn oed os nad ydynt yn preswyllo yn yr aelwyd;

(ic) manylion rhieni ac unrhyw frawd neu chwaer y darpar warcheidwad arbennig, gyda'u hoedrannau;

(ich) manylion personoliaeth a diddordebau'r darpar warcheidwad arbennig;

(id) manylion unrhyw reithdrefnau llys teulu blaenorol y mae'r darpar warcheidwad arbennig wedi bod yn rhan ohonynt (na chyfeiriwyd atynt eto yn unman arall yn yr adroddiad);”;

(j) yn lle is-baragraff (j) rhodder—

“(j) manylion tri chanolwr personol y darpar warcheidwad arbennig, nad yw mwy nag un ohonynt yn perthyn i'r darpar warcheidwad arbennig, ac adroddiad o bob un o'r cyfweiliadau â'r canolwyr;”;

(k) ar ôl is-baragraff (j) mewnosoder—

“(ja)barn aelodau eraill o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig a’r teulu ehangach (pan fo’n berthnasol) o ran y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig arfaethedig;

(jb) asesiad o’r rhyngweithio rhwng pob un o aelodau aelwyd y darpar warcheidwad arbennig;

(jc) asesiad o berthynas y plentyn â theulu’r darpar warcheidwad arbennig ar hyn o bryd a’r berthynas debygol rhyngddynt yn y dyfodol;

(jch) unrhyw obeithion a disgwyliadau sydd gan y darpar warcheidwad arbennig ynghylch dyfodol y plentyn;

(jd) dymuniadau a theimladau’r darpar warcheidwad arbennig o ran cyswllt rhwng y plentyn a pherthnasau’r plentyn neu unrhyw berson arall y mae’r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol;”;

(l) yn is-baragraff (l) yn lle “.” rhodder “; ac”; a

(m) ar ôl is-baragraff (l) mewnosoder—

“(ll) o ran y darpar warcheidwad arbennig ac unrhyw aelod arall o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig sy’n 18 oed neu drosodd, tystysgrif cofnod troseddol manwl a ddyroddir o dan adran 113B o Ddeddf yr Heddlu 1997(1) sy’n cynnwys gwybodaeth addasrwydd sy’n ymwneud â phlant (o fewn ystyr adran 113BA(2) o’r Ddeddf honno).”

(5) Ym mharagraff 5 (materion mewn perthynas â’r awdurdod lleol a luniodd yr adroddiad)—

(a) yn is-baragraff (d) ar ôl “riant y plentyn” mewnosoder “a’r cyfnod y mae’r gwasanaethau hynny i gael eu darparu ar ei gyfer”; a

(b) ar ôl paragraff (d) mewnosoder—

“(da) pan fydd yr awdurdod lleol wedi penderfynu peidio â darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, y rhesymau pam;”.

(6) Ym mharagraff 6 (materion o ran y casgliadau yn yr adroddiad)—

(a) yn is-baragraff (b)—

(i) yn lle paragraff (v) rhodder—

---

(1) 1997 p. 50.

“(v) effaith gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig ar rieni'r plentyn, darpar warcheidwad arbennig y plentyn a'i deulu ac unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol;”;

(ii) ym mharagraff (vi) ar ôl “plentyn;” hepgorer “ac”;

(b) yn is-baragraff (c) yn lle “.” rhodder “; ac”;

(c) ar ôl is-baragraff (c) mewnosoder—

“(ch) argymhelliad o ran y trefniadau y dylid eu rhoi ar waith ar gyfer cyswllt rhwng y plentyn a pherthnasau'r plentyn neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.”

### **Darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig**

5.—(1) Yn rheoliad 3 (darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig)—

(a) ym mharagraff (1)(d)(ii), yn lle “gofal seibiant” rhodder “seibiannau byr”; a

(b) mae paragraff (2) wedi ei hepgor.

(2) Ar ôl rheoliad 3 mewnosoder—

### **“Gwasanaethau ar gyfer personau sydd y tu allan i'r ardal**

3A.—(1) Mae adran 14F o'r Ddeddf (gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig) yn gymwys i awdurdod lleol o ran y personau canlynol sydd y tu allan i ardal yr awdurdod lleol—

(a) plentyn perthnasol sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol neu a oedd yn derbyn gofal gan yr awdurdod lleol yn union cyn i orchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud;

(b) gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig i blentyn o'r fath;

(c) plentyn gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig a grybwyllwyd yn is-baragraff (b).

(2) Ond mae adran 14F yn peidio â bod yn gymwys ar ddiwedd y cyfnod o dair blynedd o ddyddiad y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig ac eithrio mewn achos pan fydd yr awdurdod lleol yn darparu cymorth ariannol o dan Ran 3 ac y cafodd y penderfyniad i ddarparu'r cymorth hwnnw ei wneud cyn i'r gorchymyn gael ei wneud.

(3) Rhaid i'r awdurdod lleol sy'n darparu gwasanaethau cymorth gwarchodaeth arbennig i berson sy'n dod o fewn y personau hynny a restrir yn rheoliad 3A(1)(a) i (c), heb fod yn hwyrach na thri mis cyn diwedd y cyfnod o dair blynedd y cyfeirir ato ym mharagraff (2)—

- (a) adolygu'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig a ddarperir i'r person hwnnw;
- (b) hysbysu'r awdurdod lleol y mae'r person hwnnw yn byw ynddo am unrhyw angen parhaus am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig; ac
- (c) atgyfeirio'r person hwnnw i wybodaeth, cyngor a chymorth lleol perthnasol.

(4) Nid yw unrhyw beth yn y rheoliad hwn yn atal awdurdod lleol rhag darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig i bersonau sydd y tu allan i'w ardal pan fydd yn ystyried ei bod yn briodol wneud hynny.”

#### **Asesu anghenion ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig**

6. Yn rheoliad 5 (asesu anghenion ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig)—

(a) yn lle paragraff (1) rhodder—

“(1) Rhagnodir y personau canlynol at ddibenion adran 14F(3) o'r Ddeddf (personau y mae rhaid i asesiad gael ei gyflawni ar eu cais)—

- (a) person sy'n dod o fewn adran 14F(3)(a) i (c) o'r Ddeddf;
- (b) plentyn perthnasol sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol neu a oedd yn derbyn gofal gan yr awdurdod lleol yn union cyn i'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud;
- (c) plentyn i'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig a grybwyllir yn is-baragraff (ch);
- (ch) gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig i blentyn perthnasol;
- (d) rhiant i blentyn perthnasol;
- (dd) person perthynol i blentyn perthnasol, ar yr amod, cyn i gais gael ei wneud am asesiad, fod trefniadau ar waith ar gyfer cyswllt rhwng y person a'r plentyn perthnasol; ac

- (e) plentyn (ac eithrio un sy'n dod o fewn is-baragraffau (a) i (c) uchod) a enwir mewn adroddiad a lunnir o dan adran 14A(8) o'r Ddeddf.”; a
- (b) hepgorer paragraff (2).

*Rebecca Evans*

Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau  
Cymdeithasol, o dan awdurdod Ysgrifennydd y  
Cabinet dros Gymunedau a Phlant, un o Weinidogion  
Cymru  
Dyddiad